

ROTTERODAMUM

Veertig jaar het historische geheugen én geweten van Rotterdam

Al vroeg had Amsterdam Amstelodamum, Den Haag had Die Haghe. Rotterdam moest het tot de Tweede Wereldoorlog stellen zonder historische vereniging. De ramp die zich op 14 mei 1940 aan de stad voltrok, verbrak de band met het verleden zo drastisch, dat nog geen maand na de bevrijding een historische vereniging in de steigers stond. Onder het motto 'Inkeer en aanpakken' werd veertig jaar geleden, op 14 mei 1947, het Historisch Genootschap Roterodamum opgericht. In korte tijd groeide dit historische geheugen en geweten van de Maasstad uit tot Nederlands grootste historische vereniging voor lokale geschiedenis.

In de veertig jaar van haar bestaan organiseerde de vereniging zo'n vierhonderd lezingen en tentoonstellingbezoeken en werd het seizoen steevast afgesloten met een excursie buiten Rotterdam. In de Grote en Kleine Reeks van Roterodamum versehnen tot nu toe 67 boeken en boekjes, vanaf 1974 via de eigen uitgeverij Stichting Historische Publicaties Roterodamum. Doordat Roterodamum het Rotterdams Jaarboekje onder haar financiële hoede nam, bleef het behouden en kan deze 'bijzonder waardevolle rijk geschakeerde grabbelton voor degenen die op welk terrein ook belangstelling hebben voor Rotterdamse geschiedenis' volgend jaar zijn eeuwfeest vieren. Vanaf 1888 zorgde de Gemeentelijke Archiefdienst, met veel stunt- en vliegwerk, dat het Rotterdams jaarboekje ook zoveel mogelijk jaarlijks uitkwam. De oplage was echter te klein om tot een sluitende exploitatie te komen. Het groeiende ledenbestand van Roterodamum bood uitkomst. In 1950 telde het genootschap al 1000 leden, in 1962 werd de 2000 gepasseerd en in 1974 werd een voorlopig hoogtepunt bereikt met 3101 leden.

Oud-Delfshaven bijvoorbeeld

Ook al zo'n veertig jaar heft Roterodamum zeer regelmatig het waarschuwend vingerje, vooral tegen het gemeentebestuur, dat in zijn niets ontziende ijver om de stad op te bouwen, niet schroomde om allerlei waardevols te slopen of te verminken. Oud-Delfshaven is daarvan een voorbeeld. In de jaren zeventig werd omgezien naar de mogelijkheid om het herstel van historisch waardevolle objecten zelf ter hand te nemen. De Roterodamum-dochter Stichting Stadsherstel Historisch Rotterdam (1977) nam de restauratie van de moutmolen De Distilleerketel in Delfshaven voor haar rekening, een project waar een zeer lange adem voor nodig was, maar dat op 9 mei aanstaande als voltooid kan worden beschouwd. De molen wordt dan feestelijk in gebruik genomen. Twee andere Roterodamum-dochters, Stadsherstel Historisch Rotterdam N.V. (1981) en Historische Gebouwen Rotterdam B.V. (1984) hebben zich met grote ijver gestort op het behoud van historisch interessante woningen respectievelijk bedrijfsgebouwen.

In de jaren zestig had Roterodamum een zeer actieve Jeugdcommissie die historische cursussen organiseerde en allerhande lesmateriaal vervaardigde. Deze jeugdcommissie gaf door haar werkzaamheden een belangrijke impuls aan het educatieve werk van musea en Gemeentelijke Archiefdienst. Begin jaren zeventig stierf de Jeugdcommissie een stille dood. Veel van haar activiteiten werden op professionelere grondslag voortgezet door de educatieve diensten van voornoemde openbare instellingen.

Lezingen over het recente verleden

De oprichting in 1979 van een nieuwe historische vereniging 'Rotterdam Onverwoestbaar' en het succes dat zij boekte met haar Rotterdamsdag in het Hulstkampgebouw - ook Roterodamum is hier steeds van de partij - en haar periodiek Ons Rotterdam bevestigden dat de belangstelling voor de geschiedenis van de stad nog steeds groot is. De komst van de medestander (en concurrent) drukte Roterodamum met de neus op het feit, dat de relatief oude kurk waarop het dreef - een groot deel van de leden was inmiddels de zestig gepasseerd - nodig moest worden verjongd. Roterodamum moet ook aantrekkelijk blijven voor jong Rotterdam, anders sterft de

vereniging een langzame, maar zekere dood. Meer dan voorheen werden de onderwerpen van de lezingen daarom gekozen uit het recente verleden. Het bezoek aan het nog onvoltooid World Trade Center op de Beurs was een groot succes en bevestigde dat naast het recente verleden ook de nabije toekomst probleemloos in het programma van Roterodamum kan worden opgenomen. Om de aantrekkingskracht van Roterodamum te verhogen werd bovendien besloten om de Kroniek een belangrijker plaats in het verenigingsleven te geven. De vanaf 1974 verschijnende Kroniek was aanvankelijk niet veel meer dan een mededelingenblad. In 1981 werden uiterlijk en inhoud aanzienlijk gewijzigd. Naast aankondigingen van lezingen en andere verenigingsactiviteiten werden toen ook artikelen over historische onderwerpen geplaatst en veranderde de Kroniek in een bescheiden maar lezenswaardige periodiek. Mede dank zij die face-lift is de jubilaris springlevend. Te oordelen naar de plannen zal de vereniging ook in de toekomst niet aan daadkracht inboeten. Nieuwe leden blijven uiteraard zeer welkom.

Jan van den Noort

Voor f 35,- per jaar kunt U lid worden van Roterodamum. U kunt U aanmelden door naam, adres, postcode en woonplaats, alsmede Uw gironummer op een briefkaart te schrijven en te sturen aan: Ledenadministratie Roterodamum, Postbus 27085, 3003 LB Rotterdam.